

Nové podmínky Evropské unie v oblasti nakládání s odpady

Evropská unie se pouští do přísnějšího boje s odpady. Proto byla přijata řada právních předpisů, které se týkají právního rámce pro nakládání s odpady a obaly a dne 14. června 2018 byl v Úředním věstníku EU publikován tzv. „Balíček k oběhovému hospodářství“.

V důsledku přijetí balíčku bude v České republice muset dojít k významným legislativním změnám a také k faktickým změnám při nakládání s odpady. Jedním z hlavních cílů balíčku je snížit množství odpadu ukládaného na skládky a zvýšit množství recyklovaného a jinak využívaného odpadu. K tomu bude třeba investic do navýšení kapacity stávajících nebo výstavby nových zařízení na recyklaci odpadů nebo na energetické či jiné využití odpadů. Tyto investiční projekty však mohou (a zřejmě budou) narážet na obecně obtížné a pomalé získávání potřebných povolení k výstavbě.

Ministerstvo životního prostředí České republiky bude dle svého vyjádření usilovat zejména o snížení míry skládkování komunálního odpadu. Přispět k tomu má zvýšení poplatků za skládkování a přijetí nového zákona o odpadech, který bude posilovat principy oběhového hospodářství a udržitelného nakládání s odpady v souladu s přijatými směrnicemi. Účinnost nového zákona o odpadech se očekává od roku 2020, jeho konkrétní podoba však zatím není známa.

Další součástí balíčku k oběhovému hospodářství je novela směrnice o skládkách odpadů, novela směrnice o odpadech a novela směrnice o obalech a obalových odpadech. Jednotlivé předpisy pak určují cíle, kterých je třeba v určitém časovém horizontu dosáhnout. Jelikož se jedná převážně o směrnice, je na členských státech, jakým způsobem vytyčených cílů dosáhnou. Všechny členské státy jsou povinny implementovat zavedené změny tak, aby dosáhly stanovených cílů. Vnitrostátní implementace musí být účinné nejpozději k 5. červenci 2020, tedy již za necelé 2 roky.

V oblasti skládkování odpadu si Evropská unie vytyčila primární cíl ve výrazném snížení objemu skládkovaného odpadu. Oběhový balíček stanoví, že do roku 2035 musí členské státy dosáhnout úrovně skládkování maximálně 10 % z objemu veškerého vyprodukovaného komunálního odpadu. Evropská Komise má však za úkol do roku 2024 tento cíl přezkoumat a má pravomoc jej

popřípadě i zpřísnit. Česká republika tedy musí snížit poměr skládkovaného komunálního odpadu minimálně o 35 procentních bodů (ze stávajících 45%), což si vyžádá hledání a urychlené budování nových řešení v oblasti nakládání s odpady.

S minimalizací skládkování komunálního odpadu souvisí také cíl stanovený pro recyklaci odpadu. Novelizovaná směrnice o odpadech totiž stanoví postupné cíle pro míru recyklovaného komunálního odpadu. Do roku 2025 bude muset být recyklováno 55 %, do roku 2030 pak 60 % a do roku 2035 65 % hmotnosti komunálního odpadu. Uvedené cíle budou podrobeny revizi Komisí a mohou být dále zpřísněny. V České republice tak musí během 8 let dojít ke zvýšení podílu recyklace komunálního odpadu o 17 procentních bodů, na což musí reagovat vnitrostátní legislativa.

Novela směrnice o odpadech také stanoví povinnost členských států třídit biologický odpad od roku 2024 a textilní odpad od roku 2025.

Důležitým cílem Evropské unie je v nejbližších letech také prevence vzniku odpadu z obalů. Členské státy by měly různými formami zejména podporovat využívání opakovaně použitelných obalů, podporovat recyklaci či jiné využití obalů či omezit konečné odstranění obalů. Směrnice o obalech a obalových materiálech pak stanoví, že do roku 2025 musí být alespoň 65 % všech obalových odpadů recyklováno. Do roku 2030 bude muset být recyklováno minimálně 70 % obalových odpadů.

Mgr. Pavel Mlíkovský, advokát

Legislativní novinky

Doporučujeme Vaší pozornosti následující vybrané legislativní novinky:

Osoba blízká může být i dál, než si myslíte

V trestní věci, v níž stěžovatelka jako svědkyně odmítla vypovídat s odkazem na svůj přátelský vztah s podezřelým z trestného činu, posuzoval Ústavní soud, zda osobou blízkou může být i člověk, který nebyl s podezřelým i několik let v kontaktu. Nález Ústavního soudu ČR je pak důležitý zejména z toho pohledu, že zmíněný náhled na osobu blízkou se uplatní i v občanském právu.

Ústavní soud zejména podotknul, že přátelský vztah může být mnohdy daleko hlubší než vztah rodinný, který je v definicích osoby blízké (téměř totožných v trestním i občanském právu) upřednostňován. U osob, které nejsou příbuzné, ale jsou pouze v přátelském vztahu, je základním kritériem existence natolik silného citového vztahu, že by újmu jedné osoby pocítovala druhá osoba jako újmu vlastní. Obecně proto bývají za osobu blízkou

považováni velmi dobří přátelé, kteří jsou v pravidelném kontaktu, a je mezi nimi hlubší vztah.

Nedávno však Ústavní soud vyložil definici osoby blízké širěji. Dle jeho názoru lze za osoby navzájem si blízké považovat i osoby, které nejsou již delší dobu v pravidelném kontaktu, avšak jejich přátelský vztah trvá déle a dříve v pravidelném kontaktu byly. Dle slov Ústavního soudu „okolnost, že se dané osoby delší dobu nevidají, nicméně sama o sobě (tzn. bez toho, že by např. mezi těmito osobami došlo k závažné roztržce) nemůže být interpretována jako měřítko, z něhož by bylo možno dovodit, že se již nejedná o blízký vztah“. Pojem osoby blízké tak byl rozšířen také na osoby, které byly dříve v hlubším přátelském vztahu, avšak z nějakého důvodu se přestaly pravidelně stýkat.

Mimo trestní řízení, kde lze odeprít výpověď s odkazem na možné způsobení trestního stíhání osobě blízké, se tento institut objevuje v řadě dalších právních odvětví. Uvedený náleží tak může ovlivnit informační povinnost člena statutárního orgánu obchodní korporace o střetu zájmů či uzavření smlouvy mezi obchodní korporací a osobou tomuto členu blízkou, identifikaci osob jednajících ve shodě dle zákona o obchodních korporacích, účinnost předkupního práva k spoluvlastnickému podílu na nemovitosti, odvolání daru pro nevděk či peněžitou náhradu za ublížení osobě blízké.

Manažerské smlouvy – konečně vyřešeno?

Nejvyšší soud České republiky se v nedávné době zabýval otázkou, zda je možné uzavřít manažerskou smlouvu se členem statutárního orgánu obchodní korporace. Tento rozsudek je významný především díky tomu, že se Nejvyšší soud odchýlil od své dřívější rozhodovací praxe.

Dle Nejvyššího soudu obchodní společnost může se členem svého statutárního orgánu uzavřít tzv. manažerskou smlouvu a tuto smlouvu podřídit režimu zákoníku práce. Ani v takovém případě se však člen statutárního orgánu nestane zaměstnancem společnosti vzhledem k tomu, že výkon funkce statutárního orgánu není závislou prací. I nadále tedy půjde o vztah obchodněprávní podle zákona o obchodních korporacích a občanského zákoníku. V důsledku smluvního ujednání se bude vztah společnosti a člena statutárního orgánu řídit také relevantními ustanoveními zákoníku práce s výjimkou těch ustanovení, jejichž použití by bylo v rozporu s kogentními normami zákona o obchodních korporacích a občanského zákoníku. Na manažerskou smlouvu je dle názoru Nejvyššího soudu třeba nahlížet spíše jako na dodatek ke smlouvě o výkonu funkce a nelze se tedy odchýlit zejména od ustanovení právních předpisů upravujících vznik a zánik funkce, předpoklady výkonu funkce a důsledky jejich absence, odměňování členů statutárních orgánů, formu smlouvy o výkonu funkce a povinnost jejího schválení příslušným orgánem, povinnost vykonávat funkci s péčí řádného hospodáře a důsledky jejich porušení.

V takové manažerské smlouvě lze tedy například zakotvit právo člena orgánu společnosti na dovolenou, na užívání služebního vozidla apod. Nelze však platně sjednat například limitaci